

Bliver resultaterne fra PAF finansierede projekter brugt?

Af skovbrugsstuderende Betina Hansen

PAF gennemførte i 2007 en spørgeskemaundersøgelse, der blandt andet viser, at producenter med mere end 10 ha er mere optaget af IP og brug af alternative metoder end små producenter. Undersøgelsen viser også, at vest- og nordjyderne hyppigere bruger delt gødskning, mens fynboerne generelt er de mest positive overfor udbyttet af Langesømmessen og temadagene. Læs flere interessante resultater i relation til producenterstørrelse og geografisk beliggenhed.

I februar 2007 blev der gennemført en undersøgelse af, hvorvidt resultater fra projekter finansieret af Produktionsafgiftsfonden for Juletræer og Pyntegrønt (PAF) bliver brugt af pyntegrøntbranchens bidragsydere. Undersøgelsen er baseret på spørgeskemaer udsendt til 800 juletræsproducenter over hele landet, hvoraf 311 skemaer kom tilbage besvaret. En del af undersøgelsen viser besvarelser fordelt på landsdele, hvor man har delt besvarelserne op i regionerne "Sjælland inkl. øerne", "Fyn", "Syd + Østjylland" samt "Vest + Nordjylland", mens man sideløbende har delt

producenterne op efter hvor store arealer de har med juletræer og klippegrønt. Undersøgelsen viser, at der er en del forskel på, hvordan PAFs resultater bliver brugt ude i de forskellige egne af landet, ligesom der er forskelle i besvarelserne afhængig af ejendommenes størrelse. Denne artikel beskriver et par af de sjove forskelle som man kan se, hvis man dykker ned i undersøgelsen.

Skadevoldere

I spørgeskemaet skulle producenten tage stilling til anvendelse af alternative bekæmpelsesmidler mod ædelgran lus (olier/sæber) og galmider (svovl) samt vurdere anvendelsen af fuglebeskyttelse.

Producenter på Fyn og i Øst- og Sydjylland var dem blandt landets producenter, som gjorde mest brug af de alternative lusebekæmpelsesmidler i produktionen. Her svarede 9 procent af producenterne på Fyn at de "i noget omfang" bruger alternative midler, mens 5 procent af producenterne i Syd-Østjylland har svaret at de "i stort omfang" bruger alternative midler. (figur 1).

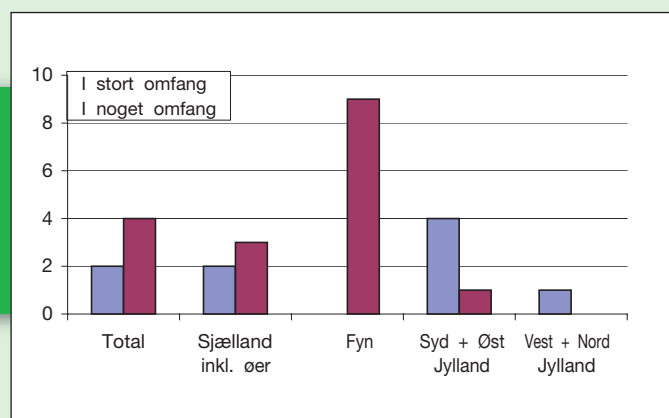
Der er tilsyneladende ingen god forklaring på denne iagttagelse, og der er ikke forskelle på svarene mellem store og små producenter.

De fynske producenter oplever et større omfang af galmideangreb end i resten af landet, idet hele 61 procent tilkendegav at de havde haft angreb af galmider mod 49 procent på landsplan (figur 2). Dette kan dog godt skyldes, at flere større producenter fra Fyn har svaret i forhold til resten af landet, og det var netop større producenter med et produktionsareal på 10 ha eller mere, der oplevede galmideangreb (figur 3).

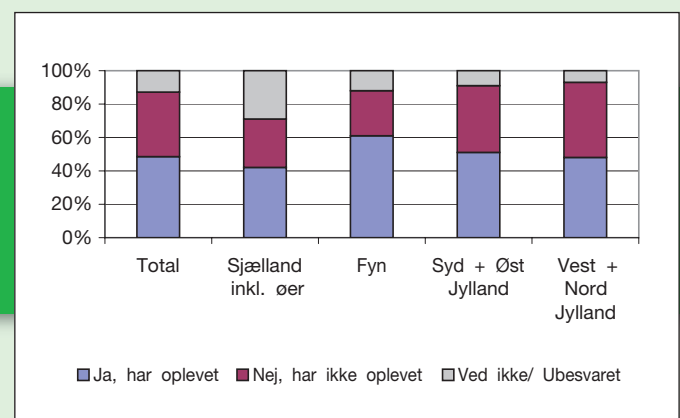
Derfor er det heller ikke overraskende, at der er en større andel af de fynske producenter, som har behandlet med svovl mod galmider (90%), hvor det på landsplan kun er 88% der har prøvet at bruge svovl mod lus.

Til gengæld bekymrer man sig ikke så meget om fugleskader på Fyn, i hvert fald er der mange producenter, 58 procent mod landsgennemsnittet på 43 procent, som skønner, at fugleafværkning ikke er nød-

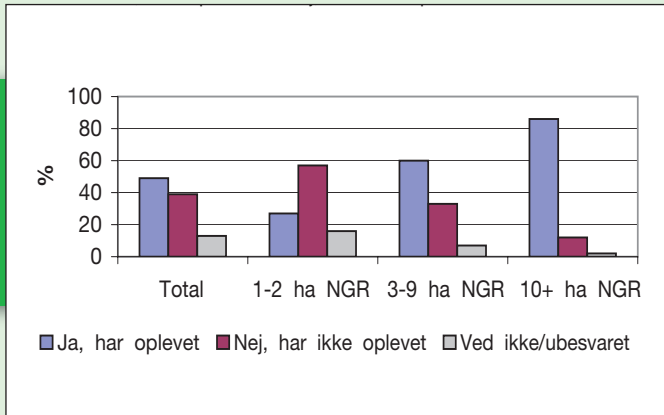
Figur 1 Har du anvendt alternative lusebekæmpelsesmidler baseret på olier/sæbe i din produktion? Procentvis fordeling af svar inden for de forskellige regioner.

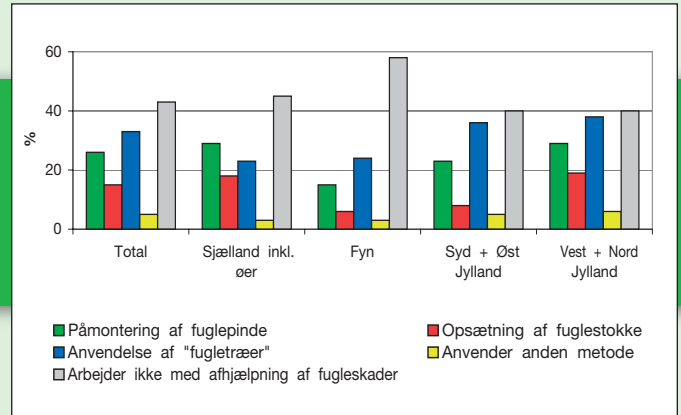
Figur 2 Har du oplevet galmideangreb i din juletræsproduktion? Procentvis fordeling af svar inden for de forskellige regioner.

Figur 3 Har du oplevet galdmideangreb i din juletræsproduktion? Procentvis fordeling af svar indenfor producenterens størrelse.

Figur 4 Anvender du nogle af følgende metoder til afhjælpning af fugleskader på nye topskud? Procentvis fordeling af svar inden for de forskellige regioner.

vendig. I Nord- og Vestjylland er det den modsatte situation, da hele 59 procent af producenterne anvender en eller anden form for afværkning. Her afhænger svaret måske også af størrelsen på den enkelte producent, idet der er væsentligt færre større producenter, som ikke arbejder med afhjælpning af fugleskader i forhold til mindre producenter (figur 4). Hvis man ser på hvilke afhjælpningsmetoder der bliver brugt, er der også forskel mellem landsdelene, samt producentens størrelse, hvilket kan ses af nedenstående figur 5.

Topskudsregulering

Producenterne blev her bedt om at tilkendegive om de brugte topskudsregulering, og i bekræftende fald, med hvilken metode. Her viste det sig fra en samlet betragtning, at

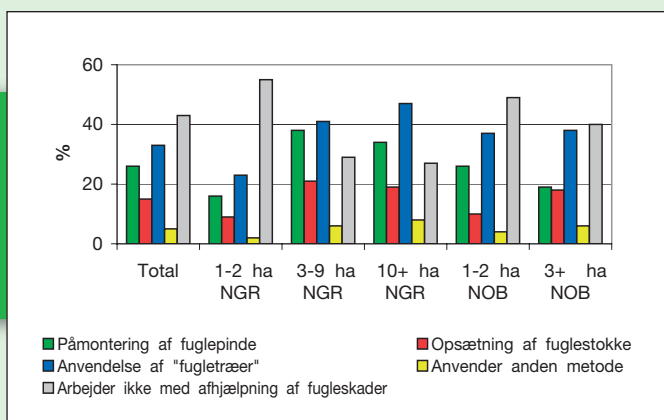
henved 1/3 af dyrkerne ikke bruger nogen form for vækstregulering, mens de øvrige hovedsageligt bruger hormonmiddel eller tang. Blandt de små producenter anvendes tangen næsten lige så hyppigt som hormonmiddel, men med stigende arealstørrelse bliver hormonmiddel den foretrukne metode. Blandt regionerne skiller Syd- og Østjylland sig ud, idet der ifølge undersøgelsen er 15 procent af producenterne, som anvender en alternativ metode til hormonmiddel, tang, og nåleafpilning (figur 6).

Gødskning

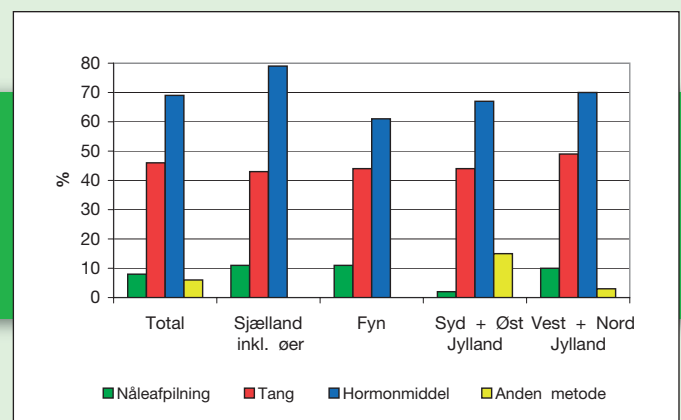
Flere af PAF's projekter har foreslået forskellige gødningsalternativer. I undersøgelsen er producenterne blevet adspurgt om tre af disse alternativer. Det ene alternativ består af en aldersgraderet gødningsmo-

del for nordmannsgranjuletræer, hvor der ikke gødskes i plantningsåret, og herefter punkt- eller rækkegødskes med op til 40 kg N/ha årligt indtil det 4. vækstår. Herefter bredgødsning med stigende dosering fra 40 kg N/ha/år i år 5 til 140 kg N/ha/år i afdriftsårene. Det andet er brug af organisk gødning om foråret, samt traditionel gødning i sensommeren, mens det tredje alternativ er en model, hvor gødningsudbringningen deles i en forårsudbringning og en sensommerudbringning (splitgødsning). Her ved 60% af de adspurgte producenter anvender aldersgraderet gødsning (figur 7) og splitgødsning (figur 8), mens der kun er ca. 5% der anvender kombinationen af organisk forårsgødning og kunstgødning i sensommeren. Halvdelen af producenterne påregner heller ikke at bruge organisk gødning indenfor de kommende tre år. Lidt

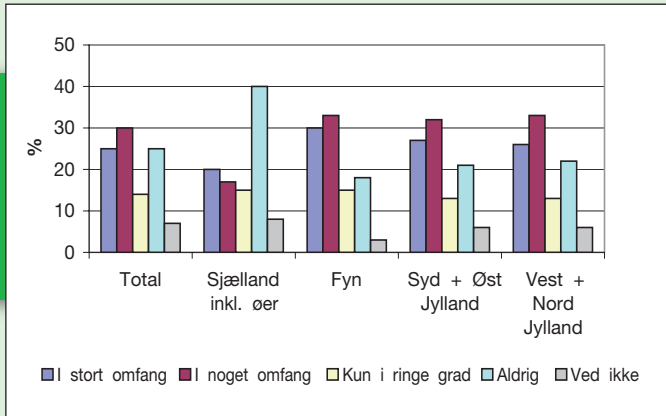
Figur 5 Anvender du nogle af følgende metoder til afhjælpning af fugleskader på nye topskud? Procentvis fordeling af svar indenfor producenterens størrelse.

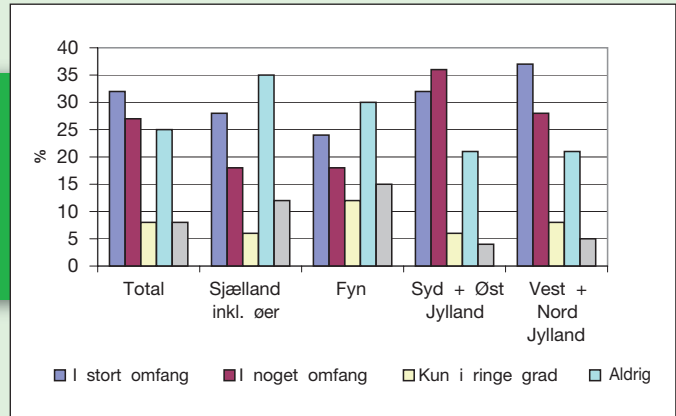
Figur 6 Anvender du nogle af følgende metoder til topskudsregulering? Procentvis fordeling af svar inden for de forskellige regioner.

Figur 7 Planlægger du at anvende en aldersgraderet gødningsmodel inden for de kommende 3 år? Procentvis fordeling af svar inden for de forskellige regioner.

Figur 8 Planlægger du at anvende splitgødsning inden for de kommende 3 år? Procentvis fordeling af svar inden for de forskellige regioner.

overraskende er det de små producenter, som er mest forbeholdne over for alle tre gødningsmodeller, mens de store producenter er mere positive.

Blandt regionerne er det de vest- og nordjyske dyrkere, som er mest proaktive i brugen af nye alternativer, og samtidig planlægger at bruge nye alternativer inden for de næste tre år. Dette er måske ikke overraskende, idet der dels er klare jordbunds- og næringsstofmæssige udfordringer i dette område, dels er tilgængeligheden af organisk gødning større her.

Integreret produktion

Producenterne blev også bedt om at tage stilling til brugen af behovsbestemt dyrkning - IP, hvor brugen af ukrudtsmidler,

pesticider og gødsning sker efter et forudgående erkendt behov. Der er generelt stor opbakning til dette koncept, da over 50% af dyrkerne tilkendegiver at de bruger IP, men som for gødsning er det producenter med mere end 10 ha, som er størst tilhænger af IP, mens de små producenter med 1-2 ha er mindre entusiastiske.

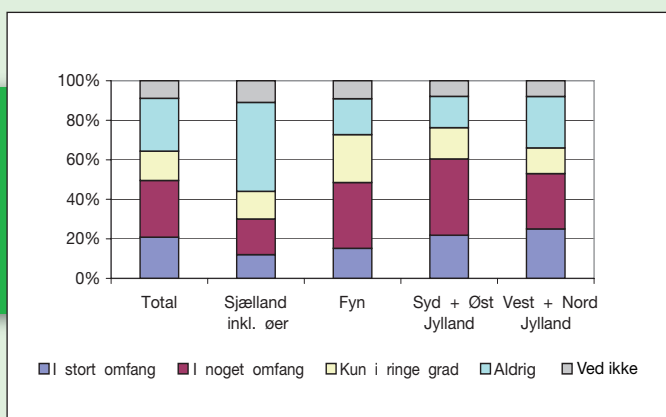
Det er generelt i Syd- og Østjylland, at man har taget integreret produktion til sig. 61 procent af producenterne her svarer, at de i stort eller noget omfang arbejder med integreret produktion, mod 50 procent for landet som helhed (figur 9).

Afsætning

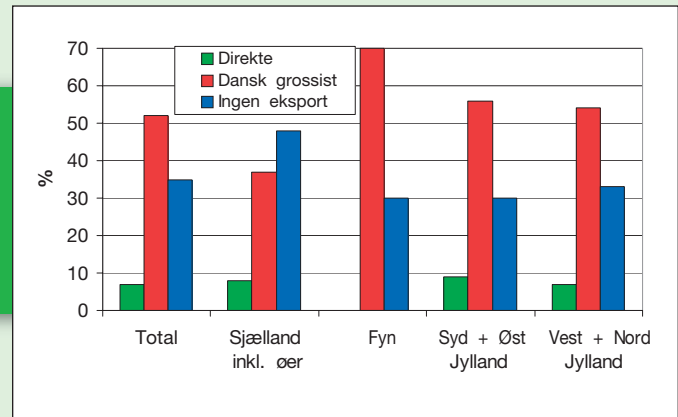
Generelt er tendensen indenfor eksport til det tyske marked, at de fleste producenter

eksporterer indirekte gennem en dansk eksportør, en mindre del eksporterer ikke, og en meget lille del eksporterer selv direkte. Her skiller Sjælland sig ud, da største parten af producenterne ikke eksporter (figur 10). Dette kunne tyde på, at producenterne på Sjælland, har mulighed for mere afsætning via detailsalg på grund af hovedstadsområdet med opland. Det er også interessant at se, at i de regioner hvor der eksporteres meget, bruges "Original Nordmann" brandet mere, som en del af afsætningsarbejdet, end i regioner hvor der eksporteres en mindre del juletræer. Dette er positivt i forhold til "Original Nordmann" - kampagnen hvis formål har været at øge kendskabet i Tyskland til nordmannsgran som juletræ, og som stadig er et af de vigtigste redskaber i arbejdet med afsætningsfremme hos Dansk Juletræsdyrkerforening (figur 11).

Figur 9: Der gennemføres løbende arbejde med integreret produktion (IP) af nordmannsgranjuletræer, hvor hovedprincippet er at behandle ukrudt, skadevoldere og næringsstofbehov efter en konkret vurdering. Arbejder du selv i dag efter tankegangen og principperne i integreret produktion? Procentvis fordeling af svar inden for de forskellige regioner.

Figur 10 Eksporterer du i dag din juletræsproduktion (helt eller delvist) til afsætning på det tyske marked? Procentvis fordeling af svar inden for de forskellige regioner.

Vi er et stærkt team!

- Vi har udvidet maskinparken og fordoblet kapaciteten.
- Vi kører nu med 2 stubfræsere og en stor kraftig grenknuser.

Ring og hør nærmere

Grønvej 100 . 5260 Odense S . www.egekaerlund.dk

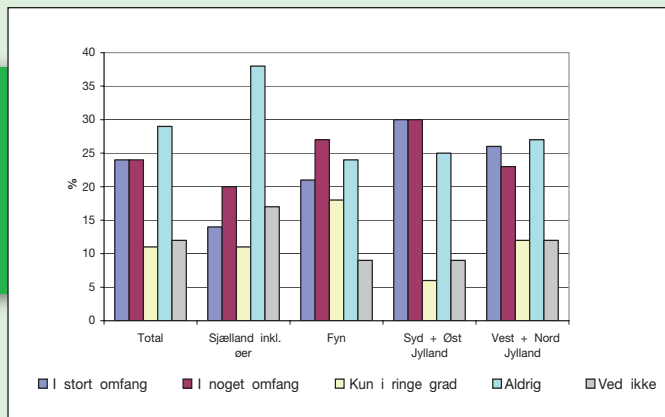
Faglige aktiviteter

Som led i spørgeskemaundersøgelsen skulle producenterne også tage stilling til to af de hyppigst PAF støttede formidlingsaktiviteter, nemlig Langesømessen og forårets temadage om dyrkning.

Langesømessen

Det er ifølge undersøgelsen de fynske producenter, som er mest positive i forhold til det faglige udbytte af messen (figur 12). De er også sammen med producenter fra Syd- og Østjylland dem der har delta-

Figur 11 Anvender du eller din opkøber/grossist i dag varemærket "Original Nordmann" i forbindelse med afsætning af dine nordmannsgranjuletræer? Procentvis fordeling af svar inden for de forskellige regioner

get mest i Langesø messen i årene 2004-2006, nok blandt andet grundet den kortere transportafstand. Derudover er den generelle tendens i alle regioner, at flest producenter har besøgt messen én gang, færre to eller tre gange. Generelt har flest også besøgt messen i 2004 i forhold til 2005 og 2006.

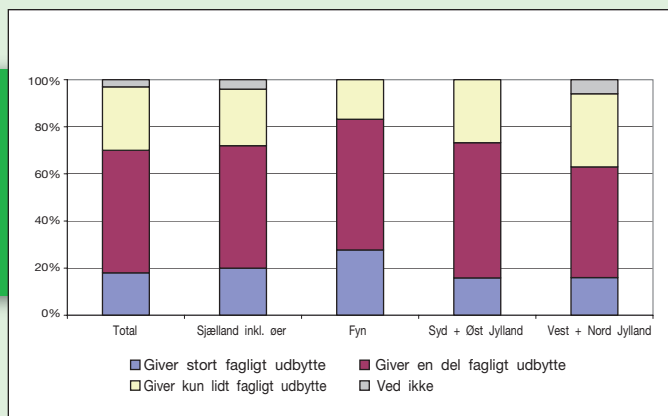
Temadage om juletræer og klippegrønt

Der er generelt et højt kendskab til forårets temadag om dyrkning (planteværnsdage), der i de seneste år har været arrangeret i fællesskab mellem Dansk Juletræsdyrkerforening, Skov & Landskab samt PC-Consult. Der er dog forskelle mellem landsdelene med hensyn til udbyttet på temadagene.

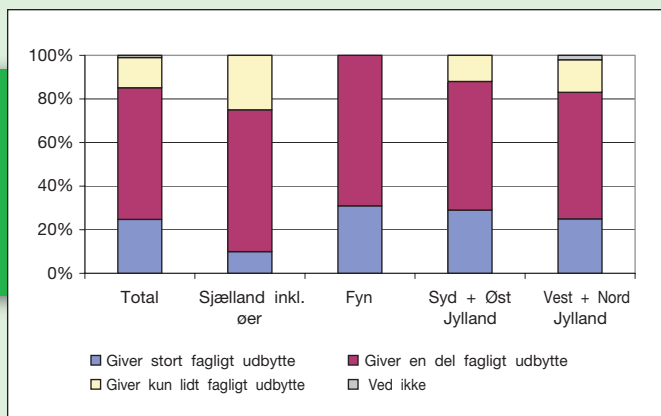
Tabel 1 Producenternes vurdering af den økonomiske effekt af udvalgte PAF projekter: Svar på spørgsmålet: "I det følgende bedes du ved hjælp af en 5-punktsskala angive, hvilken økonomisk effekt i form af øget omsætning, driftsmæssige besparelser, effektivisering mv. har en række forskningsmæssige resultater haft for din bedrift". Tabellen viser producenternes vurdering af otte konkrete projekter – resultaterne er sorteret efter deres forventede økonomiske gevinst.

	1 - Ingen/kun ringe økonomisk effekt (%)	2 (%)	3 (%)	4 (%)	5 - Stor økonomisk effekt (%)	Gennemsnit	Ved ikke/ ikke anvendt %
Splitgødsning	6	7	18	21	9	3,3	32
Aldersgraderet gødningsmodel	5	8	19	15	9	3,3	37
CT maskiner	9	4	10	12	9	3,2	49
Integreret produktion	8	9	15	11	1	2,7	49
Anvendelse af nye herbicider	10	4	7	7	3	2,6	62
Organisk gødning i foråret, kunstgødning i sensommeren	9	3	3	3	2	2,2	73
Alternative lusebekæmpelsesmidler	11	3	2	2	2	2	75
Anvendelse af ukrudtsdug	8	2	1	1	0	1,4	84

Figur 12 Hvad er din personlige vurdering af det faglige udbytte af Langesømessen? Procentvis fordeling af svar inden for de forskellige regioner.

Figur 13 Hvad er din personlige vurdering af det faglige udbytte af planteværnskurserne? Procentvis fordeling af svar inden for de forskellige regioner.

og her er de fynske producenter (igen) de mest positive (figur 13).

Value for Money

Det overordnede formål med undersøgelsen har været at vurdere, hvor god nytte PAF's projekter gør i juletræsproduktionen. Derfor er det også interessant at se, hvilken økonomisk effekt producenterne vurderer udvalgte PAF's projekter har i deres produktion. De fleste af disse projekter vurderes til at have en "middel" økonomisk effekt. Det ses tydeligt, at der er en sammenhæng mellem hvor meget de forskellige resultater bruges, i forhold til hvor stor en økonomisk effekt de vurderes at have. Jo større økonomisk effekt, jo mere bruges resultaterne også. Dette kan måske tyde på at man fremover tydeligere skal gøre opmærksom på, hvad ny viden fra PAF's projekter kan betyde for økonomien i den enkelte produktion (tabel 1).

Afslutning

Det er klart at de foretagne sammenligninger skal læses med forbehold, idet undersøgelsen ikke sammenkæder producentstørrelse med region og hvor mange der har svaret i de forskellige landsdele. Hvis man har lyst til at læse hele undersøgelsen, kan den downloades fra Skov- og Naturstyrelsens hjemmeside: "<http://www.skovognatur.dk/Service/Tilskud/Produktionsafgiftsfonden>", hvor der i øvrigt ligger rapporter fra alle PAF's projekter.

Referencer

GfK (2007): "Evaluering af Produktionsafgiftsfonden for Juletræer og Pyntegrønt. - En kvantitativ undersøgelse blandt juletræs- og pyntegrøntproducenter", februar 2007.

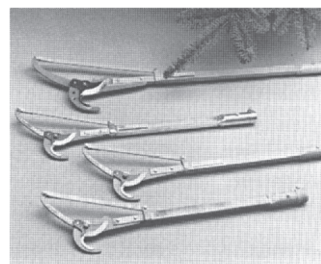
VÆRKTØJ OG UDSTYR

Produktion af maskiner og redskaber til pyntegrønt og juletræer

Vi er altid friske med et godt tilbud

– giv os et kald på tlf.:
62 62 27 22

ETR Service

Odensevej 63 – 5750 Ringe – tlf. 62 62 27 22
mail: etr@etr.dk – www.etr.dk